

Osuuskunnan jäsenen eläketurva

Pienosuuskuntaforum 2018

Kimmo Kontio

Tiistai 2. lokakuuta 2018

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Esityksen sisältö

Työeläkejärjestelmä ja eläke-edut

Osuuskunnissa sovellettavat työeläkelait
TyEL-vakuuttaminen ja hivenen tulevasta tulorekisteristä
YEL-vakuuttaminen
Vakuuttamisen ehdot ja soveltaminen

Milloin osuuskunnassa otetaan YEL-vakuutus?

Yhteenvetoa

Työeläkejärjestelmä ja eläke-edut

Eläkejärjestelmien kolme pilaria

1.

Yleiset, lakisääteiset, pakolliset, sosiaaliturvaan kuuluvat

2.

Työmarkkinoilla sovitut, pakollinen/vapaaehtoinen

3.

Henkilökohtainen eläke, vapaaehtoinen

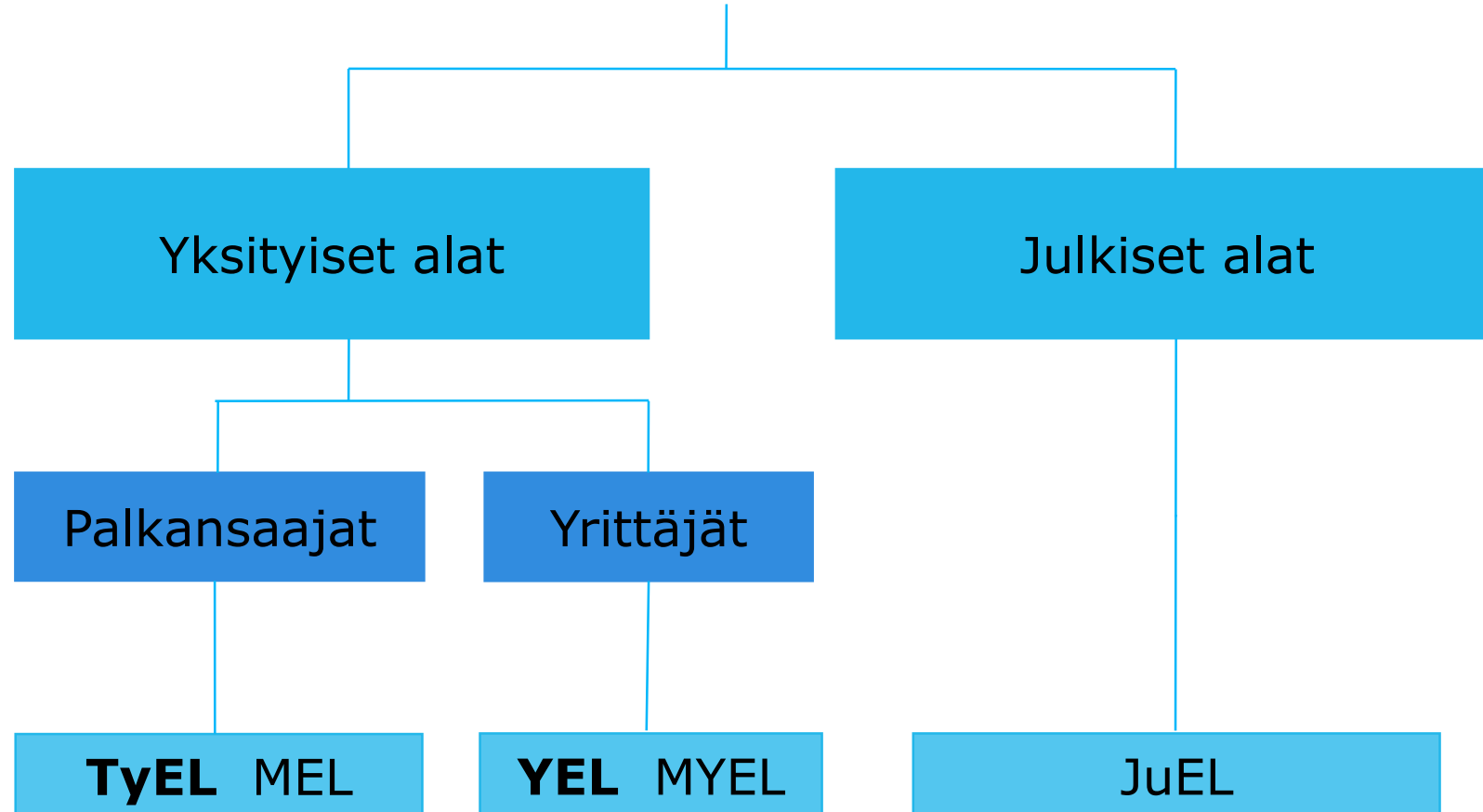
Suomen työeläkejärjestelmä on lakisääteinen ja pakollinen, koko työssä käyvän väestön kollektiivisesti kattava

Olennaista ei ole ansiotyötä tekevän juridinen asema (onko työntekijä vai yrittäjä) eikä tehdäänkö työtä Oy:ssä, toiminimellä vai osuuskunnassa jne.

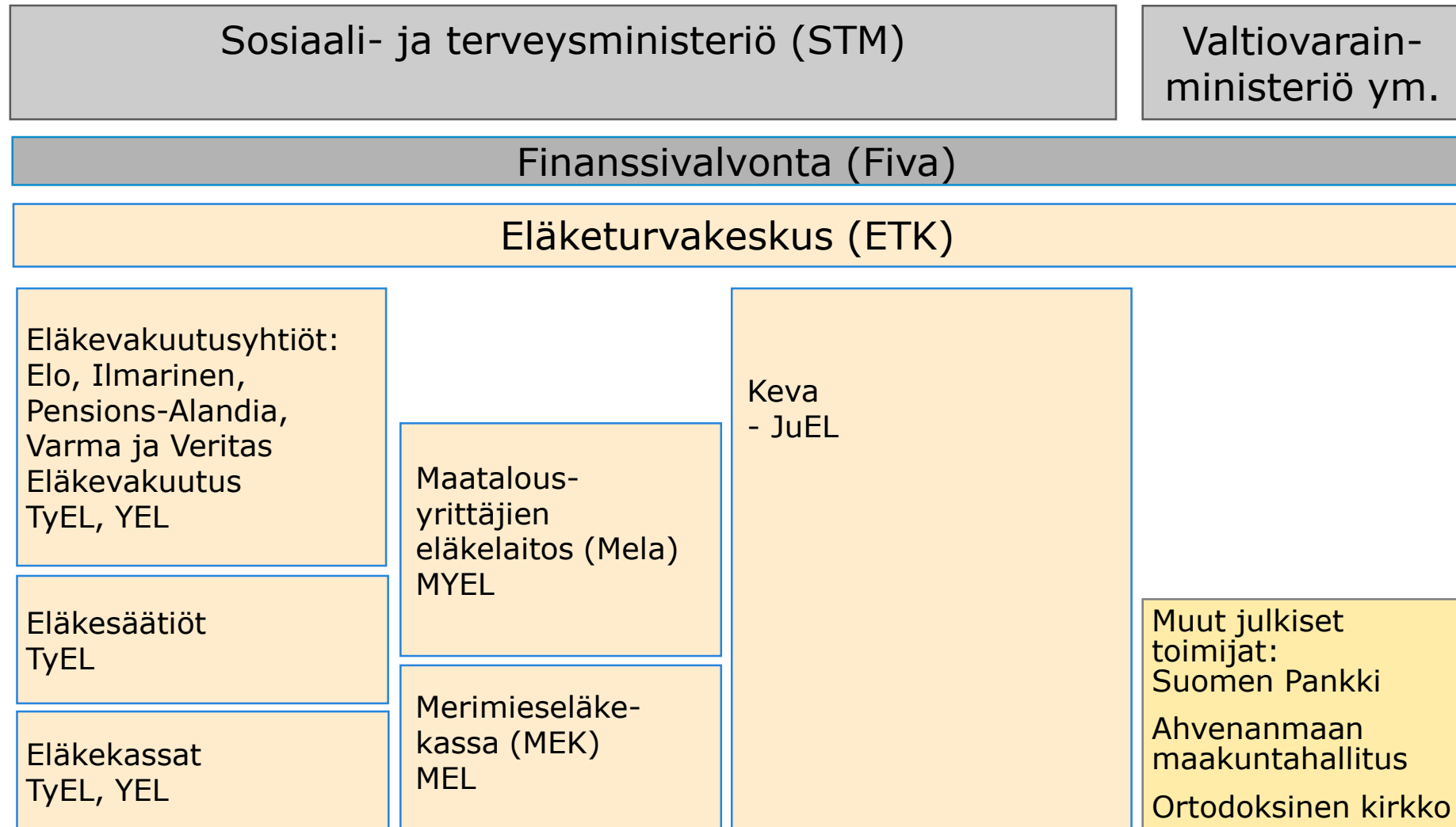
Olennaista on, että vakuuttaminen tehdään oikein ja eläkevakuutukset, mukaan lukien yrittäjävakuutus, ovat voimassa toiminnan alusta lähtien -> se säästää monilta harmeilta

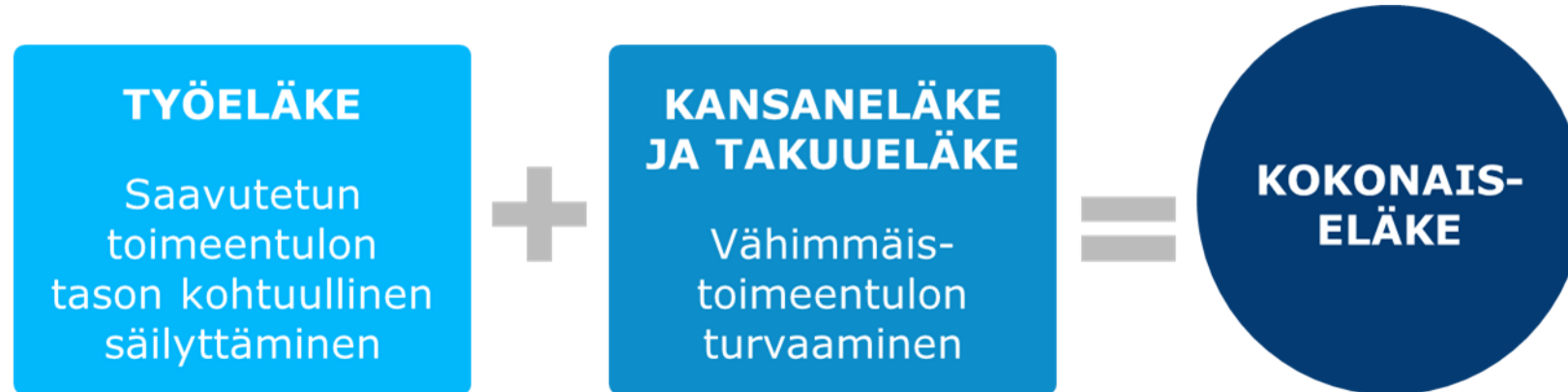
Työeläkejärjestelmä

Työeläkejärjestelmän toimeenpano

Lakisääteisen eläketurvan periaatteet: Työeläke on perusta, jota Kela täydentää

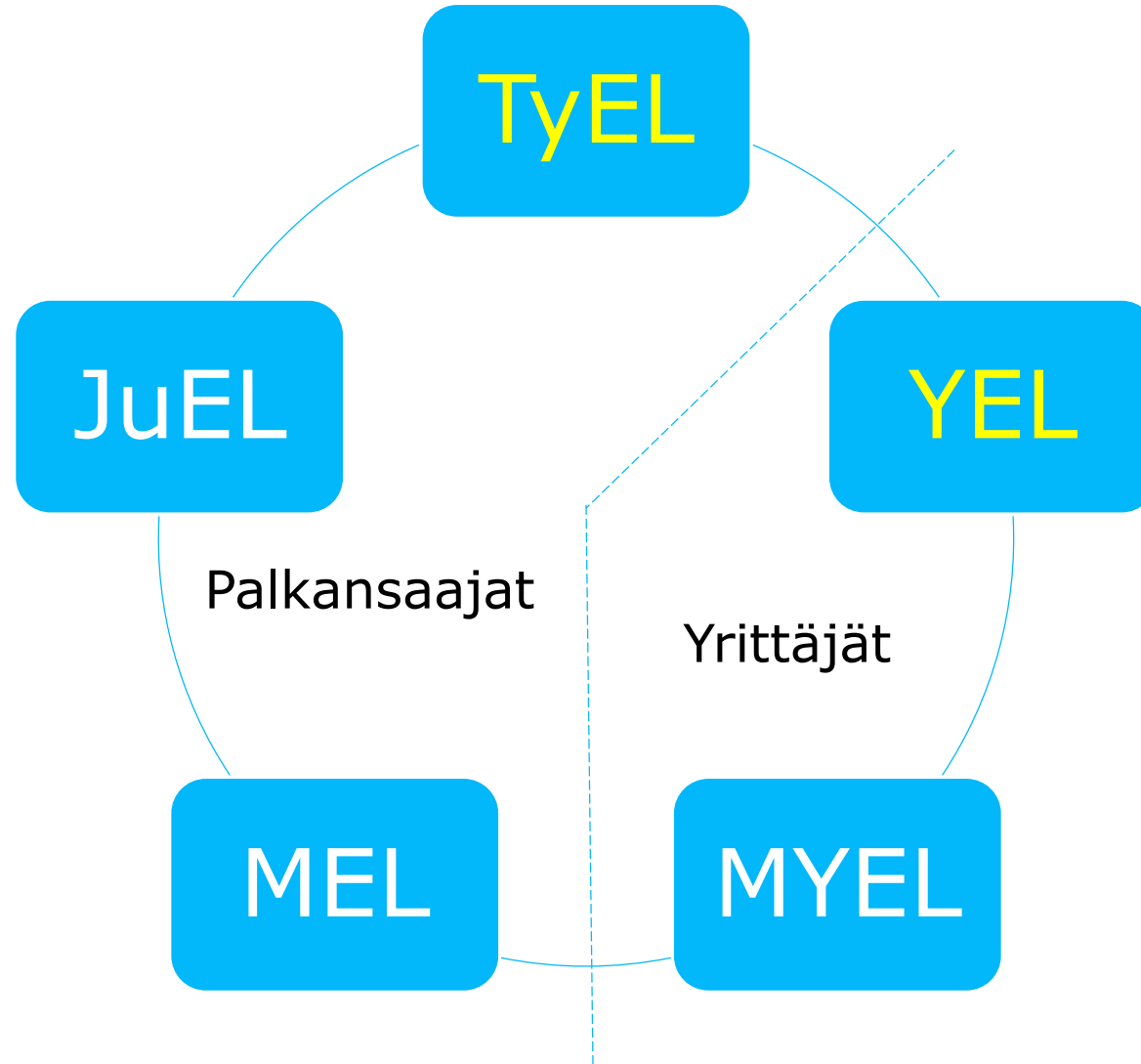

- Työeläke ensisijainen
 - turvaa kulutustason **kohtuullisen** säilyttämisen
 - oikeus työeläkkeeseen kertyy ansiotyöstä
 - » Useimmat muut kertymät pohjautuvat työansioihin
 - turvaa hoitavat työeläkelaitokset
 - työeläketurvalla ei ole kattoa
- Kansaneläke ja takuueläke täydentäviä
 - turvaa **vähimmäis-**toimeentulon
 - täydentää pientä työeläkettä
 - turvaa hoitaa Kela
 - kiinteä eläkeikä 65 v. toistaiseksi, mutta yhdenmukaistuu 2020-luvun lopulla työeläkeiän kanssa 1965 lähtien syntyneillä

**Osuuskunnissa sovellettavat työeläkelait
TyEL- ja YEL- vakuuttaminen
Vakuuttamisen ehdot ja soveltaminen**

Työeläkelait

Vakuuttamisvelvollisuus, ikä- ja ansiorajat

- Yksityisellä sektorilla työsuhteessa olevat henkilöt
 - tarkoittaa myös osuuskunnassa työssä olevaa henkilöä
- Ikäraajat
 - Alaikäraja 17 vuotta (täyttämistä seuraavan kuukauden alusta)
 - Yläikäraja:
 - » 1957 ja sitä ennen syntyneet: 68 vuotta
 - » 1958 - 1961 syntyneet: 69 vuotta
 - » 1962 ja sen jälkeen syntyneet 70 vuotta
- Työansioiden oltava vähintään 58,27 e/kk vuoden 2018 tasossa (samalta työnantajalta)

Vakuutusmaksu

- Työnantaja vastaa työeläkevakuutusmaksun suorittamisesta eläkelaitokselle
 - Myös työntekijän osuudesta
- Työeläkevakuutusmaksu on keskimäärin 24,4 % palkasta
Sisältää työntekijältä perittävän osan:
 - Alle 53-vuotiaan ja yli 62-vuotiaan työntekijän eläkemaksu on 6,35 %
 - 53-62-vuotiaan työntekijän eläkemaksu on 7,85 %
- **Kansallinen tulorekisteri** muuttaa palkansaajien eläkevakuutuksen hoitoa
 - Työnantaja ilmoittaa aina palkanmaksun yhteydessä: viimeistään 5 pv maksupäivästä
- Sisältää palkka-, eläke- ja etuustiedot yksilötasolla
- YEL- ja MYEL- työtuloja ei ilmoiteta tulorekisteriin
 - Miksi? Yrittäjän eläke- ja muun sosiaaliturvan maksut ja etuudet pohjautuvat vahvistettuun työtuloon

Edellytykset YEL:n piiriin kuulumiseen

- Tehdään ansiotyötä olematta tässä työssä virka- tai työsuhhteessa
- Ikäraajat:
 - Alaikäraja 18 vuotta
 - Yläikäraja kuten TyEL:ssä, 68/69/70 vuotta
- Yrittäjätoiminta jatkunut vähintään 4 kuukautta
- Työeläkelaitoksen kanssa vahvistettu vuosityötulo vähintään 7656 euroa (2018 indeksitasossa)
- YEL-vakuutuksen viivyttäminen ja laiminlyöminen tuo viivästyskorotuksia ja voi leikata etuja
- Eläketurvakeskus valvoo vakuuttamista ja määrää viime kädessä pakkovakuutuksen, mikä tulee asiakkaalle kalliiksi

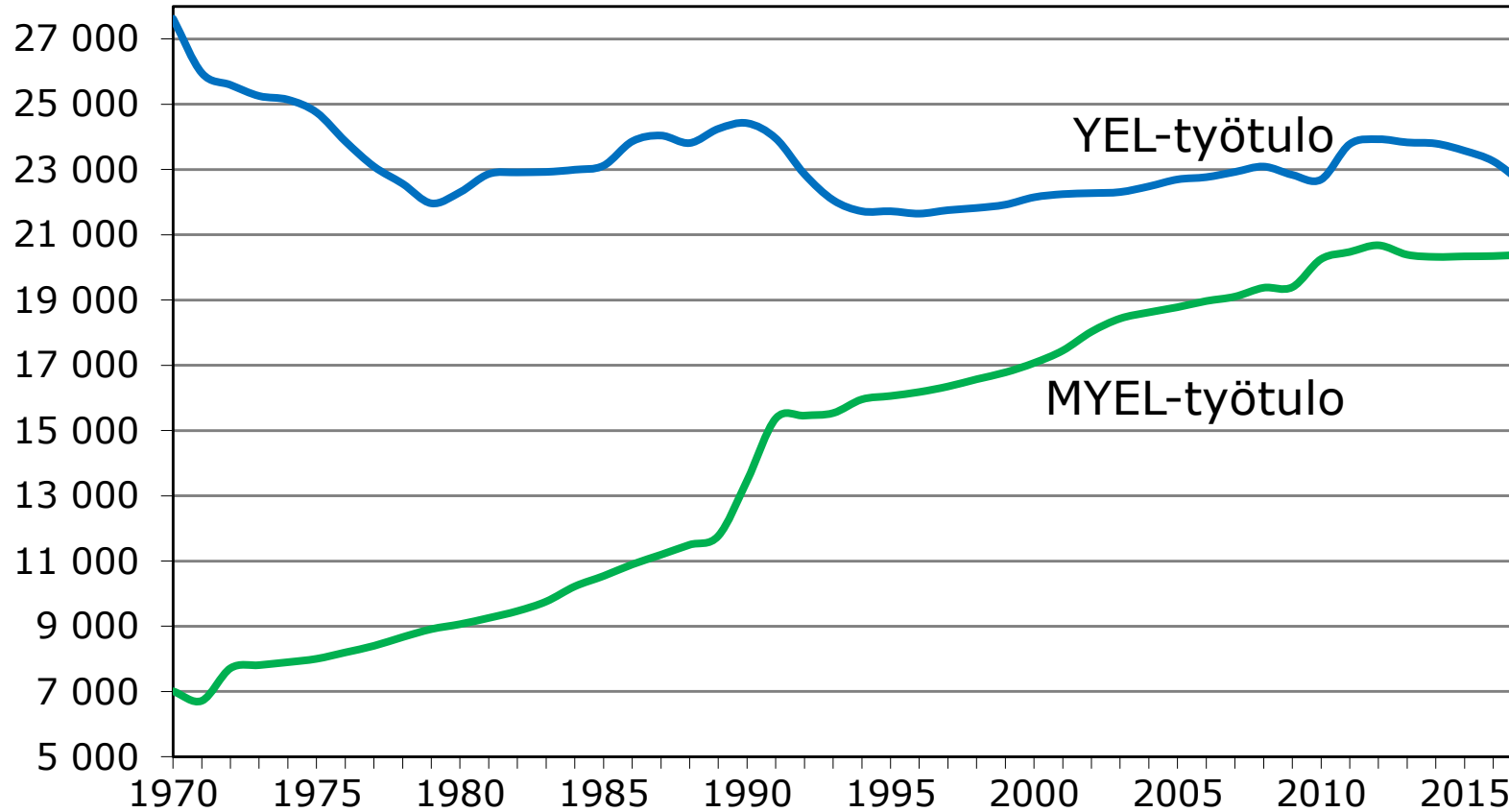

Vakuutus ja työtulo – ehdot

- Yrittäjän on tehtävä YEL-vakuutushakemus 6 kuukauden kuluessa toiminnan alkamisesta
 - Järjestelyajasta huolimatta vakuutus voimaan heti toiminnan alusta
- Yrittäjä ja eläkelaitos arvioivat yhdessä **työtulon** määrän vakuutus sopimuksessa
 - työtulo on vahvistettava vastaamaan palkkaa, joka maksettaisiin samasta työstä yhtä ammattitaitoiselle henkilölle
 - Yrittäjän työtulo-opas antaa osviittaa työtulon määrittelyyn
 - vuonna 2018 vuosityötulon alaraja on 7656 euroa ja yläraja 173 875 euroa
 - työtuloa ei voi muuttaa takautuvasti
 - työtulo on perusteena eläkkeen lisäksi muussakin sosiaalivakuutuksessa ja Kela-päivärahoissa
 - » Esim. yrittäjän työttömyyspäivärahan saamiseen vaaditaan 12 576 euron vuosityötulo

YEL- ja MYEL-vakuutettujen voimassa oleva keskimääräinen työtulo vuosina 1970–2017

Työtulo €/v (2017 tasossa)

YEL-vakuutusmaksut – erilaisia joustoja ja vastaantuloja

YEL

- Lasketaan vahvistetusta työtulosta
 - Määrää maksujen, mutta myös etujen suuruuden
- Aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennus
 - alennus 22 % ja kesto 48 kk
- Yrittäjien eläkemaksu on
 - Alle 53-vuotiaille ja yli 62-vuotiaille: 24,10 %
 - 53 – 62-vuotiaille: 25,60 % (suurempi 1,7%:n vuosikertymä 2025 vuoden loppuun)
- Vakuutusmaksu
 - on kokonaan verovähennyskelpoinen
 - joustaa tarvittaessa tietyin ehdoin ylös ja alaspäin ilman, että tarvitsee muuttaa työtuloa -> helpottaa yrittäjän sopeutumista kausivaihteluihin
- Yrittäjän ei tarvitse lopettaa toimintaansa jäädessään varsinaiselle vanhuuseläkkeelleen

**Milloin osuuskunnassa
otetaan YEL-vakuutus?**

TyEL – YEL rajanvedosta

- Työeläkelainsäädännössä on kaksijako työntekijä – yrittäjä
- Työsuhde on määritelty viittaamalla työsopimuslakiin

Tätä lakia sovelletaan sopimukseen (työsopimus), jolla työntekijä tai työntekijät yhdessä työkontana sitoutuvat henkilökohtaisesti tekemään työtä työnantajan lukuun tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan.
- Yrittäjänä pidetään henkilöä, joka tekee ansiotyötä olematta työsuhteessa tai virka- tai muussa julkisoikeudellisessa toimisuhteessa
 - YEL ei edellytä, että henkilöllä on toimintaa varten yritys

Osuuskunnan henkilöjäsenen tulee ottaa YEL- vakuutus, kun seuraavat kolme ehtoa täyttyvät: **YEL**

- 1) Hän tekee työtä osuuskunnassa
 - Osuus tai omistaminen ei riitä työeläkevakuutuksen perusteeksi
- 2) Hän on osuuskunnassaan johtavassa asemassa
 - esim. hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja tai muuten tosiasiallisesti yrittäjäasemassa, vaikka hänellä ei yhteisössä määräämisvallan osalta olisikaan enemmistöasemaa
- 3) Hänen omistus- ja äänivaltansa on yli 30 % tai yhdessä perheenjäsenten kanssa yli 50 %
- Mikäli yksikin näistä ehdoista ei täyty, jäsen vakuutetaan TyEL:n mukaisesti
- Jos edellä kerrotut YEL-ehdot täyttyvät, mutta esim. osuuskunnassa tehtävän työn arvo ylitä YEL-työtulorajaa (7 656 € vuodessa v. 2018), ei jäsenelle tarvitse hankkia eläkevakuutusta lainkaan
 - Eläkettä ei tosin tällöin kerry lainkaan, mutta YEL on mahdollista ottaa myös vapaaehtoisena

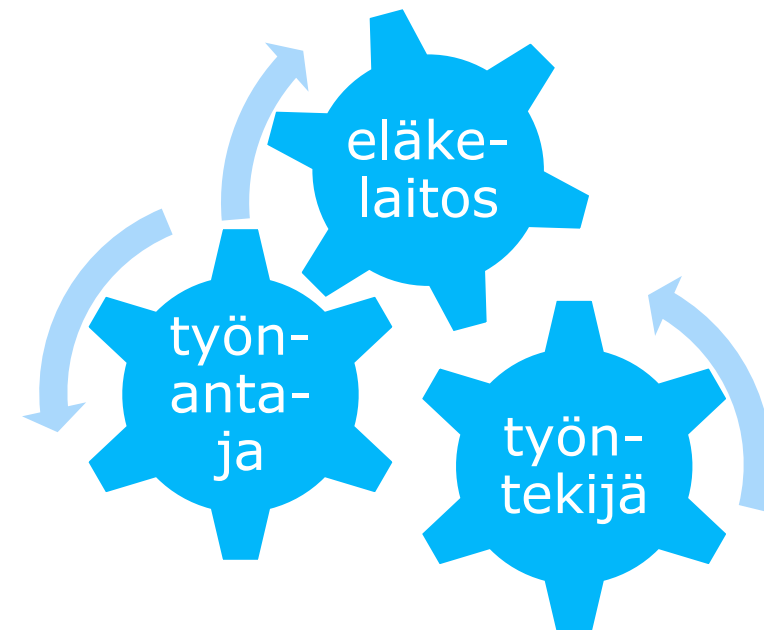
Kolmen henkilön osuuskunta

- Silloin TyEL, kun henkilön
 - työ täyttää työsuhteen tunnusmerkit
 - ei ole johtavaa asemaa
 - työ tapahtuu selkeästi osuuskunnan hallituksen tai toimitusjohtajan määräys- ja työnjohtovallan alaisuudessa.
- Silloin YEL, kun kaikilla jäsenillä yrittäjän eläkelain tarkoittama johtava asema
 - nimenkirjoitusoikeus
 - asema osuuskunnan toimielimissä

Epäselvyys minkä lain mukaan henkilö vakuutetaan?

- Ensisijaisesti yhteyttä osuuskunnan omaan työeläkevakuutusyhtiöön
 - neuvoo, mikä on oikea tapa vakuuttaa osuuskunnassa työskentelevät jäsenet.
- Soveltamisratkaisu hakemuksesta
 - TyEL, YEL, MYEL: Eläketurvakeskus

Yhteenveto:
Miksi tämä tuntuu näin monimutkaiselta?
Muista kertyneen eläketurvasi tarkistus

Suomessa on monta työeläkkeiden vakuuttajaa, mitä etua siitä on?

Työnantaja voi valita vakuuttajan!

Tasaa riskejä!

Parempaa palvelua!

Turvaa eläkevaroja!

Vakaampi järjestelmä!

Kilpailu tuo tehokkaamman järjestelmän!

Erikoistuminen mahdollistaa erityisasiantuntemuksen!

Eläketurva on Suomessa kattava kokonaisuus

- Erot työeläkkeissä syntyvät pääasiassa eroista ansiotasossa, työurissa ja elinajasta, eikä työeläketurvasta
- Palkkakerroin indeksi säilyttää kertyneen työeläkkeen arvon
- Palkattomat kertymät sosiaalietuuksista
- Eläkettä tarvitsee hakea vain yhdestä paikasta: työeläkejärjestelmä kokoaa yhteen eri eläkekertymät ja eläke maksetaan yhdestä paikasta
- Työeläke on ansiosidonnainen, mutta etuusperusteinen
 - Työkyvyttömyyden tullessa ei saa vain kertynyttä eläkettä, vaan sellaisen eläkkeen ikään kuin olisi jatkanut työssä vanhuuseläkkeelle asti -> tulevan ajan oikeus

TyEL, YEL,
TaEL, LEL,
MYEL, TEL,
KuEL, JuEL
jne.?

Tarkista eläkeikäsi!

Valitse syntymävuotesi. Laskuri kertoo sinulle vanhuuseläkeikäsi.

Syntymävuosi:

- Valitse
- 1960
 - 1961
 - 1962
 - 1963
 - 1964
 - 1965
 - 1966
 - 1967
 - 1968
 - 1969
 - 1970
 - 1971
 - 1972
 - 1973
 - 1974
 - 1975
 - 1976
 - 1977
 - 1978
 - 1979
 - 1980

Laske oma eläkearviosi!

Eläkelaskurilla voit laskea arvion oman eläkkeesi suuruudesta.

- Ote käytettävissä verkkopalvelussa www.tyoelake.fi ja työeläkelaitosten omissa palveluissa
- Jos otteella on puutteita tulee vakuutetun viipymättä ottaa yhteyttä otteen lähettäneeseen työeläkelaitokseen
 - yksityisen sektorin selvittämisvelvollisuus on 6 vuotta

Kiitos mielenkiinnosta!

Osuuskunnan jäsenen eläketurva

Pienosuuskuntaforum 2018

Kimmo Kontio

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN